

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 87/13
v Luxemburgu 11. júla 2013

Návrhy generálnej advokátky v spojených veciach C-199/12, C-200/12
a C-201/12
X, Y, Z/Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel

Podľa generálnej advokátky E. Sharpston žiadatelia o priznanie postavenia utečenca, ktorí uvádzajú, že sú prenasledovaní pre svoju homosexuálnu orientáciu, môžu tvoriť „určitú sociálnu skupinu“ podľa predpisov EÚ o utečencoch

Hoci kriminalizácia prejavov homosexuality v krajine pôvodu sama osebe nepredstavuje akt prenasledovania, vnútroštátne orgány musia skúmať, či konkrétny žiadateľ môže byť vystavený aktom, ktoré sa za prenasledovanie považujú

X, Y a Z sú, v uvedenom poradí, štátni príslušníci Sierry Leone, Ugandy a Senegalu. Všetci traja muži sú homosexuáli a žiadajú o priznanie postavenia utečenca v Holandsku, pričom uvádzajú, že majú oprávnenú obavu z prenasledovania v krajinách ich pôvodu na základe svojej sexuálnej orientácie. V tejto súvislosti homosexuálne činy sú trestnými činmi vo všetkých troch krajinách a môžu viesť k prísny trestom, v rozpätí od vysokých peňažných trestov až po trest odňatia slobody, v niektorých prípadoch na doživotie.

Podľa európskej smernice¹, ktorá odkazuje na ustanovenia Ženevského dohovoru², o priznanie postavenia utečenca môže žiadať štátny príslušník tretej krajiny, ktorý sa nachádza mimo svojho štátu a pre oprávnenú obavu pred prenasledovaním z rasových, náboženských dôvodov, dôvodov štátnej príslušnosti, politických dôvodov, z dôvodu zastávania určitého politického názoru alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, nemôže prijať alebo v dôsledku uvedených obáv odmieta ochranu tejto krajiny. V tejto súvislosti akty prenasledovania musia byť svojou povahou dostatočne vážne alebo opakované tak, aby predstavovali vážne porušovanie základných ľudských práv.

Holandský Raad van State, ktorý rozhoduje o veci v konečnom stupni, predložil Súdnemu dvoru tri návrhy na začatie prejudiciálnych konaní týkajúce sa posúdenia žiadostí o priznanie postavenia utečenca podľa ustanovení smernice. Vnútroštátny súd sa Súdneho dvora pýta, či štátni príslušníci tretej krajiny, ktorí sú homosexuálmi, tvoria určitú sociálnu skupinu v zmysle smernice. Ďalej sa vnútroštátny súd pýta, ako majú v tomto kontexte vnútroštátne orgány posúdiť, čo predstavuje akt prenasledovania týkajúci sa prejavov homosexuality a či kriminalizácia týchto prejavov v krajine pôvodu žiadateľa, ktorá môže viesť k uväzneniu, predstavuje prenasledovanie.

V dnes prednesených návrhoch generálna advokátka Eleanor Sharpston navrhuje, aby Súdny dvor vyhlásil po prvé, že žiadatelia o priznanie postavenia utečenca s homosexuálnou orientáciou môžu v závislosti od okolností vo svojej krajine pôvodu tvoriť určitú sociálnu skupinu v zmysle smernice. Podľa jej názoru znenie smernice ukazuje, že normotvorca EÚ najjednoduchším možným spôsobom uviedol, že osoby so spoločnou charakteristikou sexuálnej orientácie skutočne môžu byť príslušníkmi určitej sociálnej skupiny. Následne má vnútroštátny súd preskúmať, či takáto skupina má v krajine pôvodu každého žiadateľa „vlastnú identitu“, „pretože je vnímaná ako odlišná od okolitej spoločnosti“.

¹ Smernica Rady 2004/83/ES z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 304, s. 12; Mim. vyd. 19/007, s. 96).

² Dohovor o právnom postavení utečencov podpísaný 28. júla 1951 v Ženeve [Zbierka zmlúv Organizácie Spojených národov, zv. 189, s. 150, č. 2545 (1954)], ktorý nadobudol platnosť 22. apríla 1954. Dohovor bol zmenený a doplnený protokolom o právnom postavení utečencov uzavretým v New Yorku 31. januára 1967, ktorý nadobudol platnosť 4. októbra 1967.

Podľa generálnej advokátky Sharpston kriminalizácia homosexuálnych prejavov sama osebe nepredstavuje akt prenasledovania na účely smernice. Príslušné vnútroštátne orgány majú skôr posúdiť, či je pravdepodobné, že konkrétny žiadateľ bude podrobený buď činom, ktoré sú svojou povahou dostatočne vážne alebo opakované tak, aby predstavovali vážne porušovanie ľudských práv, alebo kumulácii rôznych opatrení, vrátane porušovaní ľudských práv, ktoré sú dostatočne vážne na to, aby postihli žiadateľa podobným spôsobom. Vzhľadom na okolnosti v krajine pôvodu žiadateľa majú vnútroštátne orgány zohľadniť nebezpečenstvo a opakovanie stíhania, prísnosť zvyčajne ukladanej sankcie a akékoľvek iné opatrenia a spoločenské praktiky, o ktorých sa žiadateľ môže dôvodne obávať, že im bude podrobený.

Nakoniec v kontexte posúdenia, či kriminalizácia prejavu sexuálnej orientácie je aktom prenasledovania, generálna advokátka zastáva názor, že smernica nestanovuje rozlišovanie medzi verejnými alebo súkromnými prejavmi. Podľa generálnej advokátky by sa od žiadateľa o priznanie postavenia utečenca nemalo očakávať, že bude zdržanlivý alebo bude skrývať svoju sexuálnu orientáciu, aby sa tak vyhol prenasledovaniu vo svojej krajine pôvodu. Ďalej uvádza, že by viedlo k arbitrárnosti navrhnúť, že treba rozlišovať medzi rôznymi druhmi prejavov sexuálnej orientácie osoby alebo aj prejavov, ktoré nie sú prejavmi sexuality alebo prejavmi náklonnosti. Nakoniec v prípade, že sa údajné akty prenasledovania v krajine pôvodu uplatňujú rovnako na homosexuálov, ako aj na heterosexuálov, majú vnútroštátne orgány zvážiť, či žiadateľ nie je osobitne pravdepodobne vystavený aktom prenasledovania alebo kumulácii rôznych opatrení, ktoré sú svojou povahou alebo opakovaním dostatočne vážne na to, aby predstavovali vážne porušovanie základných ľudských práv.

UPOZORNENIE: Súdny dvor nie je viazaný návrhmi generálneho advokáta. Úlohou generálnych advokátov je nezávisle navrhnúť Súdnemu dvoru právne riešenie veci, ktorá im bola pridelená. Sudcovia Súdneho dvora od tohto momentu začínajú v tejto veci poradu. Rozsudok bude vyhlásený neskôr.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) návrhov sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň ich prednesu.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499